

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ТА
КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан стоматологічного факультету
проф. Костенко Є.Я.
_____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ХІРУРГІЧНА СТОМАТОЛОГІЯ
4 курс**

Рівень вищої освіти	другий(магістерський)
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	221 Стоматологія
Освітня програма	Стоматологія
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська, англійська

Робоча програма навчальної дисципліни «Хірургічна стоматологія» для здобувачів вищої освіти галузі знань 22 Охорона здоров'я спеціальності 221 Стоматологія освітньої програми Стоматологія.

Розробники: Брехлічук Павло Павлович, к.мед.н., доцент.
Гелей Віра Михайлівна, к.мед.н., доцент.
Гелей Назарій Іванович, PhD, доцент.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри хірургічної стоматології та клінічних дисциплін протокол №10 від «10» березня 2023 р.

Завідувач кафедри доц. Гема-Багіна Н.М.

Схвалено науково-методичною комісією стоматологічного факультету протокол №8 від «21» березня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії стоматологічного факультету

проф. Клітинська О.В.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом
	Денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 120	4-й
Кількість модулів – 2	Семестр:
Тижневих годин для денної форми навчання: 2,2	7-й, 8-й
	Лекції:
	10
	Клінічні:
	70
Вид підсумкового контролю: іспит	Лабораторні:
	-
Форма підсумкового контролю: тестування, контрольна робота	Самостійна робота
	40

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Хірургічна стоматологія» є фахова підготовка лікаря-стоматолога, яка передбачає засвоєння питань теорії й практики з усіх розділів хірургічної стоматології та основ ЩЛХ, починаючи з організації роботи хірургічного відділення стоматологічної поліклініки та щелепно-лицевого стаціонару до надання ургентної допомоги при невідкладних станах і в вогнищах масового ураження та кваліфікованої хірургічної стоматологічної та реконструктивно-відновної допомоги при захворюваннях ЩЛД.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні задачі та проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень, втручань та/або здійснення інновацій, та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1);
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2);
- здатність застосовувати знання у практичній діяльності (ЗК 3);
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 6);
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 7);
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК 8);
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК 9).

Фахові компетентності спеціальності:

- спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані (ФК 1);
- спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень (ФК 2);
- спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани (ФК 3);
- спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки (ФК 4);
- спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки (ФК 5);
- спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки (ФК 6);
- спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки з супутніми соматичними захворюваннями (ФК 7);
- спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів (ФК 10);
- спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги (ФК 11);
- спроможність ведення нормативної медичної документації (ФК 14);
- опрацювання державної, соціальної та медичної інформації (ФК 15);
- спроможність до організації та проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки (ФК 16).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Хірургічна стоматологія» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 4. Латинська мова та медична термінологія
- ОК 8. Медична інформатика
- ОК 9. Медична хімія
- ОК 10. Біологічна та біоорганічна хімія
- ОК 11. Медична біохімія
- ОК 12. Анатомія людини
- ОК 13. Гістологія, цитологія та ембріологія
- ОК 14. Фізіологія
- ОК 15. Мікробіологія, вірусологія та імунологія
- ОК 16. Клінічна анатомія та оперативна хірургія
- ОК 19. Патоморфологія
- ОК 20. Патофізіологія
- ОК 21. Фармакологія
- ОК 26. Внутрішня медицина (у тому числі інфекційні хвороби та епідеміологія, клінічна фармакологія)
- ОК 27. Хірургія (у тому числі онкологія та нейрохірургія)
- ОК 29. Радіологія
- ОК 31. Судова медицина (стоматологія). Медичне право України
- ОК 32. Терапевтична стоматологія
- ОК 34. Ортопедична стоматологія
- ОК 35. Ортодонтія
- ОК 42. Дитяча хірургічна стоматологія

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Хірургічна стоматологія» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми; за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання.	ПРН 1
Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лищевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу.	ПРН 2
Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні), пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лищевої ділянки для проведення диференційної діагностики захворювань.	ПРН 3
Визначати остаточний клінічний діагноз, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного	ПРН 4

аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.	
Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, обмеження інформації та часу.	ПРН 5
Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання шляхом прийняття обґрунтованого рішення за наявними алгоритмами та стандартними схемами.	ПРН 8
Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за наявними алгоритмами та стандартними схемами.	ПРН 9
Визначити тактику ведення стоматологічного хворого за соматичної патології шляхом прийняття обґрунтованого рішення за наявними алгоритмами та стандартними схемами.	ПРН 10
Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за наявними алгоритмами та стандартами схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.	ПРН 11
Організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення, військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного стану, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням наявної системи лікувально-евакуаційного забезпечення.	ПРН 12
Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.	ПРН 19
Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу для різних верств населення та в різних умовах.	ПРН 22
Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу.	ПРН 23

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Хірургічна стоматологія»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен: знати:	ПРН 1
Особливості обстеження хворих з патологією ЩЛД, участь суміжних спеціалістів в обстеженні.	ПРН 2
- Методика обстеження хворих з травмою щелепно-лицевої ділянки.	ПРН 3
Організаційні принципи надання допомоги потерпілим при пошкодженнях щелепно-лицевої ділянки.	ПРН 4
- Принципи деонтології та лікарської етики в хірургічній стоматології і ЩЛХ	ПРН 5
- Основні методики загального та місцевого знеболення, седация в практиці хірурга-стоматолога (покази, протипокази, особливості проведення).	ПРН 6
- Травматичні пошкодження м'яких тканин ЩЛД.	ПРН 7
- Методики хірургічної обробки ран м'яких тканин ЩЛД.	ПРН 8
- Вивихи та переломи зубів, перелом альвеолярного відростка, вивихи	ПРН 9

скронево-нижньощелепного суглоба (діагностика, лікування).	ПРН 10
- Переломи кісток лицевого скелету. Сучасні принципи кісткової фіксації.	ПРН 11
- Термічні (опіки, обмороження), хімічні (кислоти, луги, солі важких металів), фізичні (електричний струм) пошкодження обличчя.	ПРН 12
- Поєднані пошкодження щелепно-лицевої ділянки. Клініка, діагностика, лікування. Травматична хвороба.	ПРН 13
- Організація стоматологічної допомоги у Збройних Силах України.	ПРН 14
- Принципи медичного сортування та етапне лікування поранених у щелепно-лицеву ділянку.	ПРН 15
- Загальна характеристика, клінічний перебіг, діагностика вогнепальних поранень, опіків, комбінованих уражень щелепно-лицевої ділянки.	ПРН 16
- Ранні та пізні ускладнення пошкоджень щелепно-лицевої ділянки. Клініка, діагностика, лікування.	ПРН 17
- Організація онкостоматологічної допомоги.	ПРН 18
- Пухлини та пухлиноподібні утвори м'яких тканин та кісток щелепно-лицевої ділянки.	ПРН 19
- Кісти щелеп.	ПРН 20
- Доброякісні одонтогенні пухлини щелеп: амелобластома (адамантинома), одонтома, цементома, епулід.	ПРН 21
- Доброякісні неодонтогенні пухлини щелеп (остеобластома, остеокластома, остеома, остеод-остеома, хондрома, гемангіома, фіброма).	ПРН 22
- Остеогенні пухлиноподібні утворення щелеп (фіброзна остеодисплазія, паратиреоїдна остеодистрофія, хвороба Педжета, еозинофільна гранульома).	ПРН 23
- Доброякісні пухлини м'яких тканин ЩЛД (шкіри, жирової, сполучної, м'язової, нервової тканин, кровоносних та лімфатичних судин).	ПРН 24
- Передракові захворювання шкіри обличчя, слизової оболонки порожнини рота та язика.	ПРН 25
- Злоякісні пухлини м'яких тканин ЩЛД та шиї. Рак і саркома щелеп.	ПРН 25
- Доброякісні пухлини та кісти слинних залоз.	ПРН 27
вміти:	
- Зібрати анамнез та провести огляд хворого на вказану патологію ЩЛД.	ПРН 28
- Скласти план та провести обстеження хворого з травмою щелепно-лицевої ділянки.	ПРН 29
- Скласти план додаткових методів дослідження та вміти інтерпретувати їх результати.	ПРН 30
- Аналізувати та інтерпретувати результати рентгенологічного обстеження у клініці хірургічної стоматології та ЩЛХ, та на їх підставі встановити відповідний клінічний діагноз.	ПРН 31
- Заповнити відповідну медичну документацію.	ПРН 32
- Виконати діагностичну пункцію патологічного вогнища ЩЛД.	ПРН 33
- Провести первинну хірургічну обробку рани.	ПРН 34
- Продемонструвати техніку накладання вузлового шва.	ПРН 35
- Провести реплантацію зуба.	ПРН 36
- Провести тимчасову іммобілізацію уламків нижньої та верхньої щелеп.	ПРН 37
- Виготовити тимчасові шини та провести шинування при переломах щелеп.	ПРН 38
- Провести лігатурне зв'язування зубів.	ПРН 39
- Провести накладання гладкої шини-скоби.	ПРН 40
- Провести постійну іммобілізацію уламків нижньої та верхньої щелеп.	ПРН 41
- Провести двощелепне шинування як один з методів постійної іммобілізації.	ПРН 42
	ПРН 43

- Провести вправлення вивиху нижньої щелепи.	ПРН 44
- Скласти план та провести обстеження хворого з наявністю новоутвору, призначити додаткові методи діагностики.	ПРН 45
- Провести забір матеріалу (мазків і біоптатів) для цитологічного і патоморфологічних досліджень.	ПРН 46
- Встановити онкодіагноз на основі отриманих результатів обстежень.	ПРН 47
- Скласти план лікування пацієнта із онкологічними захворюваннями ЩЛД.	ПРН 48
- Скласти план комплексного лікування хворих на вказані патології.	ПРН 49
- Діагностувати місцеві та загальні ускладнення в практиці хірурга-стоматолога.	ПРН 50
- Провести на фантомі серцево-легеневу реанімацію (непрямий масаж серця і штучне дихання).	ПРН 51
- Надавати допомогу при невідкладних станах в практиці ЩЛХ згідно відповідних алгоритмів.	ПРН 52

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: відповіді на запитання та виступи на практичних заняттях; виконання індивідуальних та групових теоретико-прикладних завдань під час аудиторних занять та самостійної роботи студента; виконання тестових завдань, а також контрольних робіт; залік.

Методи навчання: пошуковий метод; пояснювально-ілюстративний метод; метод мозкового штурму; метод проблемного викладу; дослідницький метод; робота в малих групах тощо. Самостійна робота, зокрема, включає: вивчення теоретичних аспектів, що стосуються навчальної дисципліни «Хірургічна стоматологія» насамперед на основі прослуханого лекційного матеріалу; поглиблене вивчення окремих питань передбачених тем (дослідження наукової літератури на задану тему та пошук додаткової інформації); підготовку до клінічних занять; узагальнення вивченого матеріалу перед заліком тощо.

Аудиторна та самостійна робота студента забезпечується всіма необхідними навчально-методичними засобами, задля належного вивчення навчальної дисципліни чи окремої її теми, а саме: підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками, методичними рекомендаціями, конспектами лекцій, науковою літературою та періодичними виданнями. Вивчення дисципліни включає в себе й дистанційну організацію навчання, зокрема, в системі Moodle та за допомогою платформ Google (Google Meet, Classroom тощо).

Система оцінювання результатів навчання студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні та клінічні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання результатів навчання здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою, яке включає:

- поточний контроль, що здійснюється протягом навчання студента під час проведення лекційних та клінічних занять та оцінюється сумою набраних балів
- підсумковий контроль, що проводиться у формі заліку, відповідно до графіка навчального процесу.

Форма підсумкового семестрового контролю: 8 семестр – іспит.

Методи поточного контролю: усний та письмовий.

Форма підсумкового контролю: написання контрольної роботи, включаючи описові та практичні завдання, а також тести.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів: рівень знань; володіння понятійно-категорійним апаратом; вміння узагальнювати набуті знання за окремими темами та вміння робити обґрунтовані висновки, наявність навичок і прийомів виконання практичних завдань тощо.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота										Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		
T11	T12	T13	T14	T15							
4	4	4	4	4							

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота										Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		
T11	T12	T13	T14	T15							
4	4	4	4	4							

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Клінічні заняття	15	60	15	60
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні		Під час клінічних занять		Під час клінічних занять
Письмові контрольні роботи при тематичному оцінюванні		Під час клінічних занять		Під час клінічних занять
Модульна контрольна робота		40		40
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту	для заліку

		(роботи), практики	
90 - 100	A	відмінно	Зараховано
82 - 89	B	Добре	
74 - 81	C		
64 - 73	D	Задовільно	
60 - 63	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання: національна та ECTS

До підсумкової контрольної роботи допускаються всі студенти, а до підсумкового контролю з навчальної дисципліни – студенти, які отримали не менше 35 балів (враховуються результати поточного контролю під час клінічної та самостійної роботи студента).

До підсумкового контролю з навчальної дисципліни не допускаються студенти, підсумкова оцінка яких становить менше за 35 балів. Студент, який за результатами контролів отримав оцінку «F» (менш за 34 бал), повинен до проведення підсумкового контролю покращити цю оцінку. Без такого покращання він до підсумкового (семестрового) контролю не допускається.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Пухлиноподібні утворення та пухлини тканин щелепно-лицевої ділянки

Тема 1. Класифікація пухлин, етіологія, патогенез, закономірності росту і розвитку доброякісних пухлин, принципи їх диференційної діагностики та лікування.

Тема 2. Доброякісні пухлини та пухлиноподібні новоутворення м'яких тканин ЩЛД: папілома, фіброма, ліпома, гемангіома, атерома. Етіологія, патогенез, класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, лікування та профілактика ускладнень.

Тема 3. Доброякісні пухлини та пухлиноподібні новоутворення м'яких тканин ЩЛД: нейрофіброматоз, дермоїдна та епідермальна кісти. Етіологія, патогенез, класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, лікування та профілактика ускладнень.

Тема 4. Доброякісні пухлини та пухлиноподібні новоутворення м'яких тканин ЩЛД: кіста шиї серединна та бічна, брахіогенні кісти і нориці. Етіологія, патогенез, класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, лікування та профілактика ускладнень.

Тема 5. Одонтогенні та неодонтогенні кісти щелеп. Етіологія, патогенез, класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, лікування та профілактика ускладнень.

Доброякісні одонтогенні пухлини щелеп: амелобластома (адамантинома). Класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, принципи і методи лікування, профілактика ускладнень

Тема 6. Доброякісні одонтогенні пухлини щелеп: одонтома, цементома. Класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, принципи і методи лікування, профілактика ускладнень.

Тема 7. Доброякісні неодонтогенні пухлини щелеп: остеобластома, остеома, остеоїд-остеома. Класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, принципи і методи лікування, профілактика ускладнень.

Доброякісні неодонтогенні пухлини щелеп: хондрома, гемангіома, фіброма, епулід. Класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, принципи і методи лікування, профілактика ускладнень.

Тема 8. Остеогенні пухлиноподібні новоутворення щелеп: фіброзна остеодисплазія, паратиреоїдна остеодистрофія, хвороба Педжета, еозинофільна гранульома етіологія, патогенез, класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, особливості лікування, ускладнення, профілактика.

Тема 9. Доброякісні пухлини слинних залоз: плеоморфна, мономорфні аденоми класифікація, етіологія, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, принципи і методи лікування.

Кісти слинних залоз: класифікація, етіологія, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, принципи і методи лікування.

Тема 10. Написання історії хвороби. Курація хворих. Самостійна робота студентів під керівництвом викладача.

Тема 11. Біологічні основи клінічної онкології. Передракові захворювання і рак шкіри обличчя: класифікація, гістологічна будова, клінічні форми, стадії захворювання, диференційна діагностика, лікування (хірургічне, променеве, хіміотерапія, імунокорекція), профілактика і запобігання ускладнень.

Тема 12. Передракові захворювання і рак нижньої губи: класифікація, гістологічна будова, клінічні форми, стадії захворювання, диференційна діагностика, принципи і методи лікування (хірургічне, променеве, хіміотерапія, імунокорекція), профілактика і запобігання ускладнень.

Тема 13. Передракові захворювання і рак слизової оболонки порожнини рота та язика: гістологічна будова, клінічні форми, стадії, диференційна діагностика, лікування, ускладнення і профілактика.

Тема 14. Злоякісні пухлини слинних залоз: гістологічна будова, клінічні форми, диференційна діагностика, лікування.

Тема 15. Рак і саркома щелеп: походження та гістологічна будова, класифікація, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення і профілактика.

Злоякісні пухлини шиї. Лімфаденопатії ЩЛД.

Модуль 2. Травматологія щелепно-лищевої ділянки

Тема №1. Предмет і завдання військової стоматології. Організація хірургічної допомоги щелепно-лицевим пораненим у мирних, екстремальних умовах. Воєнно-медична доктрина. Основні принципи організації, об'єм і зміст допомоги пораненим у щелепно-лищевої ділянки (ЩЛД).

Тема №2. Травматична хвороба: патогенез, особливості при пошкодженнях ЩЛД.

Тема №3. Загальна характеристика, клінічний перебіг, діагностика вогнепальних поранень і пошкоджень м'яких тканин, кісток обличчя в мирний час, в екстремальних умовах: класифікація, особливості клінічного перебігу, діагностика пошкоджень на етапах медичної евакуації. Вплив порушень естетики обличчя на психіку поранених. Сучасна вогнепальна рана, її лікування.

Тема №4. Супутні ускладнення пошкоджень ЩЛД: кровотеча, асфіксія, травматичний шок. Медична допомога на місці травми, на етапах медичної евакуації.

Тема №5. Пошкодження м'яких тканин ЩЛД у мирний час, в екстремальних умовах:

класифікація, клінічний перебіг, методики хірургічної обробки ран, види швів. Надання допомоги таким пораненим на місці травми, на етапах медичної евакуації з урахуванням естетики обличчя.

Тема №6. Невогнепальні пошкодження зубів та альвеолярного відростка у мирний час, в екстремальних умовах, у воєнний час: класифікація, клініка, лікування.

Тема №7. Пошкодження нижньої щелепи в мирний час, в екстремальних умовах, воєнний час: анатомія пошкоджень, класифікація, клінічний перебіг, діагностика.

Тема №8. Медична допомога хворим з переломами нижньої щелепи на місці травми та на етапах медичної евакуації. Досягнення вітчизняних вчених.

Тема №9. Пошкодження верхньої щелепи в мирний час, в екстремальних умовах, воєнний час: анатомія пошкоджень, класифікація, клінічний перебіг.

Тема №10. Медична допомога хворим з переломами верхньої щелепи на місці травми, на етапах медичної евакуації. Досягнення вітчизняних вчених.

Тема №11. Пошкодження виличних кісток, кісток носа в мирний час, в екстремальних умовах, воєнний час: класифікація, частота, клініка, діагностика, лікування. Досягнення вітчизняних вчених.

Тема №12. Регенерація кісткової тканини, види. Загоєння кісткової рани. Методи оптимізації регенерації кісткової тканини. Досягнення вітчизняних вчених.

Тема №13. Термічні ушкодження обличчя в мирний час, в екстремальних умовах, їх наслідки, лікування, профілактика ускладнень. Опікова хвороба при ушкодженнях обличчя.

Тема №14. Комбіновані пошкодження ЩЛД, патогенез, варіанти клінічного перебігу в залежності від особливостей ураження, лікування, ускладнення.

Тема №15. Організація харчування та догляду за пораненими у щелепно-лицеву ділянку на етапах медичної евакуації.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 120					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		клінічні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
7-й семестр						
Модуль 1. Пухлиноподібні утворення та пухлини тканин щелепно-лицевої ділянки						
Тема 1. Класифікація пухлин, етіологія, патогенез, закономірності росту і розвитку доброякісних пухлин, принципи їх диференційної діагностики та лікування.	8	2	2			2
Тема 2. Доброякісні пухлини та пухлиноподібні новоутворення м'яких тканин ЩЛД: папілома, фіброма, ліпома, гемангіома, атерома. Етіологія, патогенез, класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, лікування та профілактика ускладнень.	5	1	2			2
Тема 3. Доброякісні пухлини та пухлиноподібні новоутворення м'яких тканин ЩЛД: нейрофіброматоз, дермоїдна та епідермальна кісти. Етіологія, патогенез, класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, лікування та профілактика ускладнень.	3		2			1
Тема 4. Доброякісні пухлини та пухлиноподібні новоутворення м'яких тканин ЩЛД: кіста шиї серединна та бічна, брахіогенні кісти і нориці. Етіологія, патогенез, класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, лікування та профілактика ускладнень.	3		2			1
Тема 5. Одонтогенні та неодонтогенні кісти щелеп. Етіологія, патогенез, класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, лікування та профілактика ускладнень. Доброякісні одонтогенні пухлини щелеп: амелобластома (адамантинома). Класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, принципи і методи лікування, профілактика ускладнень	4	1	2			1
Тема 6. Доброякісні одонтогенні пухлини щелеп: одонтома, цементома. Класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, принципи і методи лікування, профілактика ускладнень.	3		2			1
Тема 7. Доброякісні неодонтогенні пухлини щелеп: остеобластома, остеома, остеод-остеома. Класифікація, гістологічна будова, клініка,	3		2			1

диференційна діагностика, принципи і методи лікування, профілактика ускладнень. Доброякісні неодонтогенні пухлини щелеп: хондрома, гемангіома, фіброма, епулід. Класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, принципи і методи лікування, профілактика ускладнень.					
Тема 8. Остеогенні пухлиноподібні новоутворення щелеп: фіброзна остеодисплазія, паратиреоїдна остеодистрофія, хвороба Педжета, еозинофільна гранульома етіологія, патогенез, класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, особливості лікування, ускладнення, профілактика.	3		2		1
Тема 9. Доброякісні пухлини слинних залоз: плеоморфна, мономорфні аденоми класифікація, етіологія, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, принципи і методи лікування. Кісти слинних залоз: класифікація, етіологія, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, принципи і методи лікування.	3		2		1
Тема 10. Написання історії хвороби. Курація хворих. Самостійна робота студентів під керівництвом викладача.	5		4		1
Тема 11. Біологічні основи клінічної онкології. Передракові захворювання і рак шкіри обличчя: класифікація, гістологічна будова, клінічні форми, стадії захворювання, диференційна діагностика, лікування (хірургічне, променеве, хіміотерапія, імуноткорекція), профілактика і запобігання ускладнень.	3		2		1
Тема 12. Передракові захворювання і рак нижньої губи: класифікація, гістологічна будова, клінічні форми, стадії захворювання, диференційна діагностика, принципи і методи лікування (хірургічне, променеве, хіміотерапія, імуноткорекція), профілактика і запобігання ускладнень.	3		2		1
Тема 13. Передракові захворювання і рак слизової оболонки порожнини рота та язика: гістологічна будова, клінічні форми, стадії, диференційна діагностика, лікування, ускладнення і профілактика.	3		2		1
Тема 14. Злоякісні пухлини слинних залоз: гістологічна будова, клінічні форми, диференційна діагностика, лікування.	3		2		1
Тема 15. Рак і саркома щелеп: походження та гістологічна будова, класифікація, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення і профілактика. Злоякісні пухлини шиї. Лімфаденопатії ЩЛД.	3		2		1

Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	60	4	36			20
Разом за семестр	60	4	36			20
7-й семестр						
Модуль 2. Травматологія щелепно-лицевої ділянки						
Тема №1. Предмет і завдання військової стоматології. Організація хірургічної допомоги щелепно-лицевим пораненим у мирних, екстремальних умовах. Воєнно-медична доктрина. Основні принципи організації, об'єм і зміст допомоги пораненим у щелепно-лицевій ділянці (ЩЛД).	6	2	2			2
Тема №2. Травматична хвороба: патогенез, особливості при пошкодженнях ЩЛД.	4		2			2
Тема №3. Загальна характеристика, клінічний перебіг, діагностика вогнепальних поранень і пошкоджень м'яких тканин, кісток обличчя в мирний час, в екстремальних умовах: класифікація, особливості клінічного перебігу, діагностика пошкоджень на етапах медичної евакуації. Вплив порушень естетики обличчя на психіку поранених. Сучасна вогнепальна рана, її лікування.	3		2			1
Тема №4. Супутні ускладнення пошкоджень ЩЛД: кровотеча, асфіксія, травматичний шок. Медична допомога на місці травми, на етапах медичної евакуації.	4	1	2			1
Тема №5. Пошкодження м'яких тканин ЩЛД у мирний час, в екстремальних умовах: класифікація, клінічний перебіг, методики хірургічної обробки ран, види швів. Надання допомоги таким пораненим на місці травми, на етапах медичної евакуації з урахуванням естетики обличчя.	4	1	2			1
Тема №6. Невогнепальні пошкодження зубів та альвеолярного відростка у мирний час, в екстремальних умовах, у воєнний час: класифікація, клініка, лікування.	3		2			1
Тема №7. Пошкодження нижньої щелепи в мирний час, в екстремальних умовах, воєнний час: анатомія пошкоджень, класифікація, клінічний перебіг, діагностика.	5	2	2			1
Тема №8. Медична допомога хворим з переломами нижньої щелепи на місці травми та на етапах медичної евакуації. Досягнення вітчизняних вчених.	5		4			1
Тема №9. Пошкодження верхньої щелепи в мирний час, в екстремальних умовах, воєнний час: анатомія пошкоджень, класифікація, клінічний перебіг.	3		2			1
Тема №10. Медична допомога хворим з	3		2			1

переломами верхньої щелепи на місці травми, на етапах медичної евакуації. Досягнення вітчизняних вчених.						
Тема №11. Пошкодження виличних кісток, кісток носа в мирний час, в екстремальних умовах, воєнний час: класифікація, частота, клініка, діагностика, лікування. Досягнення вітчизняних вчених.	3		2			1
Тема №12. Регенерація кісткової тканини, види. Загоєння кісткової рани. Методи оптимізації регенерації кісткової тканини. Досягнення вітчизняних вчених.	3		2			1
Тема №13. Термічні ушкодження обличчя в мирний час, в екстремальних умовах, їх наслідки, лікування, профілактика ускладнень. Опікова хвороба при ушкодженнях обличчя.	3		2			1
Тема №14. Комбіновані пошкодження ЩЛД, патогенез, варіанти клінічного перебігу в залежності від особливостей ураження, лікування, ускладнення.	3		2			1
Тема №15. Організація харчування та догляду за пораненими у щелепно-лицеву ділянку на етапах медичної евакуації.	3		2			1
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	60	6	34			20
Разом за семестр	60	6	34			20
Разом за навчальний рік	120	10	70	0	0	40

6.3. Теми практичних занять 4-й курс 7-й семестр

№ п/п	Тема занятя	К-сть годин
-------	-------------	-------------

1	Тема 1. Класифікація пухлин, етіологія, патогенез, закономірності росту і розвитку доброякісних пухлин, принципи їх диференційної діагностики та лікування.	2
2	Тема 2. Доброякісні пухлини та пухлиноподібні новоутворення м'яких тканин ШЧД: папілома, фіброма, ліпома, гемангіома, атерома. Етіологія, патогенез, класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, лікування та профілактика ускладнень.	2
3	Тема 3. Доброякісні пухлини та пухлиноподібні новоутворення м'яких тканин ШЧД: нейрофіброматоз, дермоїдна та епідермальна кісти. Етіологія, патогенез, класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, лікування та профілактика ускладнень.	2
4	Тема 4. Доброякісні пухлини та пухлиноподібні новоутворення м'яких тканин ШЧД: кіста шиї серединна та бічна, брахіогенні кісти і норичі. Етіологія, патогенез, класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, лікування та профілактика ускладнень.	2
5	Тема 5. Одонтогенні та неодонтогенні кісти щелеп. Етіологія, патогенез, класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, лікування та профілактика ускладнень. Доброякісні одонтогенні пухлини щелеп: амелобластома (адамантинома). Класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, принципи і методи лікування, профілактика ускладнень	2
6	Тема 6. Доброякісні одонтогенні пухлини щелеп: одонтома, цементома. Класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, принципи і методи лікування, профілактика ускладнень.	2
7	Тема 7. Доброякісні неодонтогенні пухлини щелеп: остеобластома, остеома, остеод-остеома. Класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, принципи і методи лікування, профілактика ускладнень. Доброякісні неодонтогенні пухлини щелеп: хондрома, гемангіома, фіброма, епулід. Класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, принципи і методи лікування, профілактика ускладнень.	2
8	Тема 8. Остеогенні пухлиноподібні новоутворення щелеп: фіброзна остеодисплазія, паратиреоїдна остеодистрофія, хвороба Педжета, еозинофільна гранульома етіологія, патогенез, класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, особливості лікування, ускладнення, профілактика.	2
9	Тема 9. Доброякісні пухлини слинних залоз: плеоморфна, мономорфні аденоми класифікація, етіологія, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, принципи і методи лікування. Кісти слинних залоз: класифікація, етіологія, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, принципи і методи лікування.	2
10	Тема 10. Написання історії хвороби. Курація хворих. Самостійна робота студентів під керівництвом викладача.	4
11	Тема 11. Біологічні основи клінічної онкології. Передракові захворювання і рак шкіри обличчя: класифікація, гістологічна будова, клінічні форми, стадії захворювання, диференційна діагностика, лікування (хірургічне, променеве, хіміотерапія, імунокорекція), профілактика і запобігання ускладнень.	2
12	Тема 12. Передракові захворювання і рак нижньої губи: класифікація, гістологічна будова, клінічні форми, стадії захворювання, диференційна діагностика, принципи і методи лікування (хірургічне, променеве, хіміотерапія, імунокорекція), профілактика і запобігання ускладнень.	2
13	Тема 13. Передракові захворювання і рак слизової оболонки порожнини рота та язика: гістологічна будова, клінічні форми, стадії, диференційна діагностика, лікування, ускладнення і профілактика.	2

14	Тема 14. Злоякісні пухлини слинних залоз: гістологічна будова, клінічні форми, диференційна діагностика, лікування.	2
15	Тема 15. Рак і саркома щелеп: походження та гістологічна будова, класифікація, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення і профілактика. Злоякісні пухлини шиї. Лімфаденопатії ЩЛД.	2
16	Підсумково-модульний контроль	2
Разом		36

6.4. Topics of practical classes 4th year, 7th semester

№	The topic of the classes	No. of hours
1	Topic 1. Classification of tumors, etiology, pathogenesis, patterns of growth and development of benign tumors, principles of their differential diagnosis and treatment.	2
2	Topic 2. Benign tumors and tumor-like neoplasms of the soft tissues of maxillofacial: papilloma, fibroma, lipoma, hemangioma, atheroma. Etiology, pathogenesis, classification, histological structure, clinic, differential diagnosis, treatment and prevention of complications.	2
3	Topic 3. Benign tumors and tumor-like neoplasms of soft tissues of: neurofibromatosis, dermoid and epidermal cysts. Etiology, pathogenesis, classification, histological structure, clinic, differential diagnosis, treatment and prevention of complications.	2
4	Topic 4. Benign tumors and tumor-like neoplasms of soft tissues of maxillofacial: medial and lateral neck cysts, brachiogenic cysts and fistulas. Etiology, pathogenesis, classification, histological structure, clinic, differential diagnosis, treatment and prevention of complications.	2
5	Topic 5. Odontogenic and non-odontogenic cysts of the jaws. Etiology, pathogenesis, classification, histological structure, clinic, differential diagnosis, treatment and prevention of complications. Benign odontogenic tumors of the jaws: ameloblastoma (adamantinoma). Classification, histological structure, clinic, differential diagnosis, principles and methods of treatment, prevention of complications	2
6	Topic 6. Benign odontogenic tumors of the jaws: odontoma, cementoma. Classification, histological structure, clinic, differential diagnosis, principles and methods of treatment, prevention of complications.	2
7	Topic 7. Benign neodontogenic tumors of the jaws: osteoblastoma, osteoma, osteoid-osteoma. Classification, histological structure, clinic, differential diagnosis, principles and methods of treatment, prevention of complications. Benign neodontogenic tumors of the jaws: chondroma, hemangioma, fibroma, epulid. Classification, histological structure, clinic, differential diagnosis, principles and methods of treatment, prevention of complications.	2
8	Topic 8. Osteogenic tumor-like neoplasms of the jaws: fibrous osteodysplasia, parathyroid osteodystrophy, Paget's disease, eosinophilic granuloma etiology, pathogenesis, classification, histological structure, clinic, differential diagnosis, features of treatment, complications, prevention.	2
9	Topic 9. Benign tumors of the salivary glands: pleomorphic, monomorphic adenomas, classification, etiology, histological structure, clinic, differential diagnosis, principles and methods of treatment. Salivary gland cysts: classification, etiology, histological structure, clinic, differential diagnosis, principles and methods of treatment.	2
10	Topic 10. Writing medical history. Treatment of patients. Independent work of students under the guidance of a teacher.	4
11	Topic 11. Biological bases of clinical oncology. Precancerous diseases and cancer of the	2

	skin of the face: classification, histological structure, clinical forms, stages of the disease, differential diagnosis, treatment (surgical, radiation, chemotherapy and immunocorrection), prevention and prevention of complications.	
12	Topic 12. Precancerous diseases and cancer of the lower lip: classification, histological structure, clinical forms, stages of the disease, differential diagnosis, principles and methods of treatment (surgical, radiation, chemotherapy, immunocorrection), prevention and prevention of complications.	2
13	Topic 13. Precancerous diseases and cancer of the mucous membrane of the oral cavity and tongue: histological structure, clinical forms, stages, differential diagnosis, treatment, complications and prevention.	2
14	Topic 14. Malignant tumors of the salivary glands: histological structure, clinical forms, differential diagnosis, treatment.	2
15	Topic 15. Cancer and sarcoma of the jaws: origin and histological structure, classification, clinic, differential diagnosis, treatment, complications and prevention. Malignant tumors of the neck. Maxillofacial lymphadenopathy.	2
16	Final and modular control	2
	Hours together	36

**6.5. Теми лекцій
4-й курс 7-й семестр**

№ п/п	ТЕМА	К-сть годин
1.	Доброякісні пухлини та пухлиноподібні новоутворення м'яких тканин ЩЛД (папілома, фіброма, ліпома, гемангіома, атерома, нейрофіброматоз, кісти м'яких тканин): етіологія, патогенез, класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, лікування та профілактика ускладнень. Пухлиноподібні новоутворення щелеп: кісти (одонтогенні та неодонтогенні), остеодисплазія та остеодистрофія, еозинофільна гранульома: класифікація, етіологія, патогенез, гістологічна будова, клініка, діагностика, лікування та запобігання ускладнень.	2
2.	Доброякісні одонтогенні та неодонтогенні пухлини щелеп (амелобластома, одонтома, цементома, одонтогенна фіброма, остеобластокластома, остеома, остеод-остеома, хондрома, десмопластична фіброма, епулід тощо): класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, лікування та профілактика ускладнень.	2
	Разом	4

**6.6. Topics of lectures
4th year, 7th semester**

№	The topic of the classes	No. of hours
----------	---------------------------------	-------------------------

1.	Benign tumors and tumor-like neoplasms of soft tissues of maxillofacial (papilloma, fibroma, lipoma, hemangioma, atheroma, neurofibromatosis, soft tissue cysts): etiology, pathogenesis, classification, histological structure, clinic, differential diagnosis, treatment and prevention of complications. Tumor-like neoplasms of the jaws: cysts (odontogenic and non-odontogenic), osteodysplasia and osteodystrophy, eosinophilic granuloma: classification, etiology, pathogenesis, histological structure, clinic, diagnosis, treatment and prevention of complications.	2
2.	Benign odontogenic and non-odontogenic tumors of the jaws (ameloblastoma, odontoma, cementoma, odontogenic fibroma, osteoblastoclastoma, osteoma, osteoid-osteoma, chondroma, desmoplastic fibroma, epulid, etc.): classification, histological structure, clinic, differential diagnosis, treatment and prevention of complications	2
Hours together		4

**6.7. Теми практичних занять
4-й курс 8-й семестр**

№ п/п	Тема заняття	к-сть годин
1.	Тема №1. Предмет і завдання військової стоматології. Організація хірургічної допомоги щелепно-лицевим пораненим у мирних, екстремальних умовах. Воєнно-медична доктрина. Основні принципи організації, об'єм і зміст допомоги пораненим у щелепно-лицевій ділянці (ЩЛД).	2
2.	Тема №2. Травматична хвороба: патогенез, особливості при пошкодженнях ЩЛД.	2
3.	Тема №3. Загальна характеристика, клінічний перебіг, діагностика вогнепальних поранень і пошкоджень м'яких тканин, кісток обличчя в мирний час, в екстремальних умовах: класифікація, особливості клінічного перебігу, діагностика пошкоджень на етапах медичної евакуації. Вплив порушень естетики обличчя на психіку поранених. Сучасна вогнепальна рана, її лікування.	2
4.	Тема №4. Супутні ускладнення пошкоджень ЩЛД: кровотеча, асфіксія, травматичний шок. Медична допомога на місці травми, на етапах медичної евакуації.	2
5.	Тема №5. Пошкодження м'яких тканин ЩЛД у мирний час, в екстремальних умовах: класифікація, клінічний перебіг, методики хірургічної обробки ран, види швів. Надання допомоги таким пораненим на місці травми, на етапах медичної евакуації з урахуванням естетики обличчя.	2
6.	Тема №6. Невогнепальні пошкодження зубів та альвеолярного відростка у мирний час, в екстремальних умовах, у воєнний час: класифікація, клініка, лікування.	2
7.	Тема №7. Пошкодження нижньої щелепи в мирний час, в екстремальних умовах, воєнний час: анатомія пошкоджень, класифікація, клінічний перебіг, діагностика.	2
8.	Тема №8. Медична допомога хворим з переломами нижньої щелепи на місці травми та на етапах медичної евакуації. Досягнення вітчизняних вчених.	4

9.	Тема №9. Пошкодження верхньої щелепи в мирний час, в екстремальних умовах, воєнний час: анатомія пошкоджень, класифікація, клінічний перебіг.	2
10.	Тема №10. Медична допомога хворим з переломами верхньої щелепи на місці травми, на етапах медичної евакуації. Досягнення вітчизняних вчених.	2
11.	Тема №11. Пошкодження виличних кісток, кісток носа в мирний час, в екстремальних умовах, воєнний час: класифікація, частота, клініка, діагностика, лікування. Досягнення вітчизняних вчених.	2
12.	Тема №12. Регенерація кісткової тканини, види. Загоєння кісткової рани. Методи оптимізації регенерації кісткової тканини. Досягнення вітчизняних вчених.	2
13.	Тема №13. Термічні ушкодження обличчя в мирний час, в екстремальних умовах, їх наслідки, лікування, профілактика ускладнень. Опікова хвороба при ушкодженнях обличчя.	2
14.	Тема №14. Комбіновані пошкодження ЩЛД, патогенез, варіанти клінічного перебігу в залежності від особливостей ураження, лікування, ускладнення.	2
15.	Тема №15. Організація харчування та догляду за пораненими у щелепно-лицеву ділянку на етапах медичної евакуації.	2
16.	Підсумковий модульний контроль.	2
	Разом	34

6.8. Topics of practical classes 4th year, 8th semester

№	The topic of the classes	No. of hours
---	--------------------------	--------------

1.	Topic 1. The subject and tasks of military dentistry. Organization of surgical care for maxillofacial wounded in peaceful, extreme conditions. Military medical doctrine. The basic principles of organization, volume and content of care for the injured in the maxillofacial area (maxillofacial).	2
2.	Topic 2. Traumatic disease: pathogenesis, special features in the case of damage to the maxillofacial.	2
3.	Topic 3. General characteristics, clinical course, diagnosis of gunshot wounds and damage to soft tissues, facial bones in peacetime, in extreme conditions: classification, features of the clinical course, diagnosis of injuries at the stages of medical evacuation. The influence of violations of facial aesthetics on the psyche of the wounded. Modern gunshot wound, its treatment.	2
4.	Topic 4. Concomitant complications of maxillofacial damage: bleeding, asphyxia, traumatic shock. Medical aid at the site of injury, at the stages of medical evacuation.	2
5.	Topic 5. Damage to soft tissues of maxillofacial in peacetime, in extreme conditions: classification, clinical course, methods of surgical treatment of wounds, types of sutures. Assistance to such wounded at the place of injury, at the stages of medical evacuation from taking into account the aesthetics of the face.	2
6.	Topic 6. Non-fire injuries of teeth and alveolar process in peacetime, in extreme conditions, in wartime: classification, clinic, treatment.	2
7.	Topic 7. Damage to the lower jaw in peacetime, in extreme conditions, wartime: anatomy of damage, classification, clinical course, diagnosis.	2
8.	Topic 8. Medical assistance to patients with fractures of the lower jaw at the site of injury and at the stages of medical evacuation. Achievements of domestic scientists.	4
9.	Topic 9. Damage to the upper jaw in peacetime, in extreme conditions, wartime: anatomy of damage, classification, clinical course.	2
10.	Topic 10. Medical assistance to patients with fractures of the upper jaw at the site of injury, at the stages of medical evacuation. Achievements of domestic scientists.	2
11.	Topic 11. Damage to the zygomatic bones, nasal bones in peacetime, in extreme conditions, wartime: classification, frequency, clinic, diagnosis, treatment. Achievements of domestic scientists.	2
12.	Topic 12. Regeneration of bone tissue, types. Bone wound healing. Methods of optimizing bone tissue regeneration. Achievements of domestic scientists.	2
13.	Topic 13. Thermal injuries of the face in peacetime, in extreme conditions, their consequences, treatment, prevention of complications. Burn disease with facial injuries.	2
14.	Topic 14. Combined lesions of maxillofacial, pathogenesis, variants of the clinical course depending on the features of the lesion, treatment, complications.	2
15.	Topic 15. Organization of food and care for the injured in the maxillofacial area during the stages of medical evacuation.	2
16.	Final and modular control	2
	Hours together	34

**6.9. Темы лекцій
4-й курс 8-й семестр**

№ п/п	ТЕМА	К-СТЬ ГОДИН
1.	Визначення та завдання військової стоматології, стоматології екстремальних умов. Воєнно-медична доктрина армії. Організація хірургічної допомоги щелепно-лицевим пораненим в армії у мирний час, в екстремальних умовах, під час терактів, військових дій. Травматична хвороба: патогенез, клініка, лікування, ускладнення. Особливості пошкоджень щелепно-лицевої ділянки (ЩЛД). Класифікація, хірургічна обробка ран м'яких тканин ЩЛД. Сучасна вогнепальна рана, її лікування. Ускладнення пошкоджень ЩЛД: кровотеча, асфіксія, шок, синдром тривалого здавлення тканин обличчя.	2
2.	Вогнепальні та невогнепальні пошкодження верхньої, нижньої щелеп: анатомія пошкоджень, патогенез, класифікація, статистика, клініка, діагностика, евако-транспортна імібілізація. Методи консервативного (шини, капи) та оперативного (остеосинтез, апарати) лікування переломів кісток лицевого черепа. Види загоєння переломів щелеп.	2
3.	Пошкодження виличних кісток, кісток носа в мирний час, в екстремальних умовах під час терактів, військових дій: класифікація, частота, клініка, діагностика, лікування. Ускладнення.	2
	Разом	6

6.10. Topics of lectures 4th year, 8th semester

№	The topic of the classes	No. of hours
1.	Definition and tasks of military dentistry, dentistry of extreme conditions. Military medical doctrine of the army. Organization of surgical care for maxillofacial wounded in the army in peacetime, in extreme conditions, during terrorist attacks, military operations. Traumatic disease: pathogenesis, clinic, treatment, complications. Features of damage to the maxillofacial area (maxillofacial). Classification, surgical treatment of soft tissue wounds of maxillofacial . Modern gunshot wound, its treatment. Complications of maxillofacial damage: bleeding, asphyxia, shock, syndrome of long-term compression of facial tissues.	2
2.	Fiery and non-fiery injuries of the upper and lower jaws: anatomy of injuries, pathogenesis, classification, statistics, clinic, diagnosis, evacuation and transport immobilization. Methods of conservative (splints, splints) and operative (osteosynthesis, appliances) treatment of fractures of the facial skull. Types of healing of jaw fractures.	2
3.	Damage to the zygomatic bones, nasal bones in peacetime, in extreme conditions during terrorist attacks, military operations: classification, frequency, clinic, diagnosis, treatment. Complication.	2
	Hours together	6

7.1. Самостійна робота

№	ТЕМА	К-СТЬ
---	------	-------

п/п		ГОДИН
1.	Онкогенез. Сучасні погляди на біологічні засади онкогенезу.	2
2.	Біологічні принципи лікування доброякісних та злоякісних пухлин ЩЛД.	1
3.	Система імунітету при пухлинах і пухлиноподібних процесах ЩЛД.	2
4.	Методи обстеження хворих з пухлинними та пухлиноподібними процесами ЩЛД. Біопсія.	2
5.	Диференційна діагностика доброякісних і злоякісних пухлин ЩЛД.	2
6.	Диференційна діагностика кіст м'яких тканин ЩЛД.	2
7.	Сучасні методи лікування гемангіом м'яких тканин ЩЛД.	2
8.	Сучасні методи діагностики, лікування гемангіом кісток ЩЛД.	2
9.	Написання історії хвороби.	2
10.	Диференційна діагностика пухлин слинних залоз. Диференційна діагностика виразок ЩЛД.	2
11.	Сучасні методи діагностики та диференційна діагностика лімфаденопатій ЩЛД.	2
12.	Сучасні методи лікування злоякісних пухлин м'яких тканин.	2
13.	Сучасні методи лікування злоякісних пухлин кісток щлд. Усунення кісткових дефектів ЩЛД після видалення пухлин.	2
14.	Надання невідкладної медичної допомоги при травматичному, больовому шоці на етапах лікування.	2
15.	Надання невідкладної медичної допомоги при ушкодженнях судин обличчя, шиї на етапах лікування.	1
16.	Надання невідкладної медичної допомоги при різних видах асфіксії.	2
17.	Сучасні методи лікування синдрому тривалого здавлення тканин обличчя (екстракорпоральна гемосорбція, плазмафорез та ін.), неврологічних змін після травми.	2
18.	Хірургічні методи обробки ран м'яких тканин ЩЛД, види швів.	1
19.	Сучасні методи діагностики пошкоджень тканин обличчя.	1
20.	Досягнення вітчизняних вчених, співробітників кафедри при пошкодженні нижньої, верхньої щелеп.	1
21.	Досягнення вітчизняних вчених, співробітників кафедри при пошкодженні виличної кістки, вилицевого комплексу, органу зору, сльозного апарата.	1
22.	Остеосинтез при переломах кісток обличчя, біологічні засади регенерації кісткової тканини.	1
23.	Діагностика, клініка, лікування лобно-лицевої, черепно-лицевої травми.	1
24.	Дистракційно-компресійні методи лікування переломів кісток ЩЛД, досягнення вітчизняних вчених, співробітників кафедри.	1
25.	Комбіновані та поєднані пошкодження тканин ЩЛД.	1
	Разом	40

7.1. Independent work

№	The topic	No. of
---	-----------	--------

		hours
1.	Oncogenesis. Modern views on the biological basis of oncogenesis.	2
2.	Biological principles of treatment of benign and malignant tumors of maxillofacial.	1
3.	The immune system in tumors and tumor-like processes of maxillofacial.	2
4.	Methods of examination of patients with tumor and tumor-like processes of maxillofacial. Biopsy.	2
5.	Differential diagnosis of benign and malignant tumors of maxillofacial.	2
6.	Differential diagnosis of soft tissue cysts of maxillofacial.	2
7.	Modern methods of treatment of hemangiomas of soft tissues of maxillofacial.	2
8.	Modern methods of diagnosis and treatment of bone hemangiomas of maxillofacial.	2
9.	Writing medical history.	2
10.	Differential diagnosis of salivary gland tumors. Differential diagnosis of maxillofacial ulcers.	2
11.	Modern methods of diagnosis and differential diagnosis of lymphadenopathy of maxillofacial.	2
12.	Modern methods of treatment of malignant tumors of soft tissues.	2
13.	Modern methods of treatment of malignant bone tumors. Elimination of bone defects of maxillofacial after removal of tumors.	2
14.	Provision of emergency medical aid for traumatic, painful shock at the stages of treatment.	2
15.	Provision of emergency medical aid for damage to the vessels of the face and neck at the stages of treatment.	1
16.	Provision of emergency medical aid for various types of asphyxiation.	2
17.	Modern methods of treatment of the syndrome of long-term compression of facial tissues (extracorporeal hemosorption, plasmaphoresis, etc.), neurological changes after trauma.	2
18.	Surgical methods of treating wounds of soft tissues of maxillofacial, types of sutures.	1
19.	Modern methods of diagnosing facial tissue damage.	1
20.	Achievements of domestic scientists, employees of the department in case of damage to the lower and upper jaws.	1
21.	Achievements of domestic scientists, employees of the department in case of damage to the zygomatic bone, zygomatic complex, organ of vision, lacrimal apparatus.	1
22.	Osteosynthesis at facial bone fractures, biological principles of bone tissue regeneration.	1
23.	Diagnosis, clinic, treatment of fronto-facial, cranio-facial trauma.	1
24.	Distraction-compression methods of treatment of bone fractures of maxillofacial, achievements of domestic scientists, employees of the department.	1
25.	Combined and combined damage to the tissues of maxillofacial.	1
	Hours together	40

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія: підручник; у 2т. Т. 1 / В. О. Маланчук, О. С. Воловар, І. Ю. Гарляускайте та ін. К.: ЛОГОС, 2011. 669 с.
2. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія: підручник; у 2т. Т. 2 / В. О. Маланчук, О. С. Воловар, І. Ю. Гарляускайте та ін. К.: ЛОГОС, 2011. 606 с.
3. Тимофєєв О.О. Щелепно-лицева хірургія: Підручник для мед. ун-тів, інст., акад. 3-ге вид, випр. К., 2022. 792 с.
4. Пластична та реконструктивна хірургія. /Аветіков Д.С., Соколов В.М., Ахмеров В.Д., Ставицький С.О., Буханченко О.П.Підручник. - Полтава, АСМІ, 2012, - 572 с.
5. Пластична хірургія: Підручник для мед. ВНЗ IV рів. акред. / За ред. Е.Я. Фісталя. — К., 2010. 376 с.
6. Рузин Г.П. Краткий курс лекций по хирургической стоматологии и челюстно-лицевой хирургии. Киев: «Книга плюс», 2006.
7. Петруска Малгожата, Петруски Ян. Пародонтально-имплантологическая хірургія. Перевод с польск. Львов: ГалДент, 2002.-253с., 700 илл.
8. Хирургическая стоматология и челюстно-лицевая хирургия. Национальное руководство / под ред. А.А.Кулакова, Т.Г.Робустовой, А.И.Неробеева. М.: ГЭОТАРМедиа, 2010. 576 с.
9. Сеорж Дибарт. Мамду Карима. Практическое руководство по пластической пародонтологической хирургии. Перевод с англ.-Москва: ИД «Азбука», 2007.110с.
10. Сабо Д. Хирургия полости рта и челюстно-лицевой области /Д. Сабо.-К:Книга плюс, 2005.-302 с.7
11. Пластична та реконструктивна хірургія. Підручник / Д.С. Аветіков, В.М. Соколов, К.П. Локес та ін. Львів ПП «Магнолія 2000», 2021. 524 с.
12. Бернадський Ю.Й. Основи щелепно-лицевої хірургії і хірургічної стоматології: навч. посібник. 3-е вид., перероб. і доп. Київ: Спалах, 2003
13. Бернадський Ю.И. Травматология и восстановительная хирургия черепно-челюстно-лицевой области: учеб. пособие. 3-е изд., перераб. і доп. Москва: Мед. литература, 2003.
14. Грицай Н. М. Нейростоматологія : навч. посіб. для студ. вищ. мед. закл. освіти III-IV рівнів акредитації / Н. М. Грицай, Н. О. Кобзиста. Київ : Здоров'я, 2001. 142 с.
15. Рузін Г. П. Основи технології операцій у хірургічній стоматології та щелепно-лицевій хірургії: навч. посіб. для студ. стоматол. ф-тів вищих мед. навч. закл. IV рівня акредитації / Г. П. Рузін, М. П. Бурих. – Вінниця: Нова книга, 2008.
16. Соколов В. М. Щелепно-лицева хірургія. Реконструктивна хірургія голови та шиї: підруч. для студ. стомат. фтів вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації / В. М. Соколов, В. І. Митченко, Д. С. Аветіков. Вінниця: Нова книга, 2006.
17. Харьков Л. В. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія дитячого віку : нац. підруч. для студ. вищих мед. навч. закл. III-IV рівнів акредитації / Л. В. Харьков, Л. М. Яковенко, І. Л. Чехова ; за ред. Л. В. Харьков. - Київ : Медицина, 2015. 496 с.
18. Mich С. E. Contemporary Implant Dentistry. 3rd ed. St Louis, MO: Mosby, 2008.
19. Руководство по дентальной имплантологии /Хобкек Д.А., Уотсон Р.М., Сизн Ллойд Дж.Дж.; Пер.с англ.; Под общ. ред. М.З. Миргазизова. М.: ЕДпрессинформ, 2007. 224 с.
20. Неспрядько В. П., Куц П. В. Дентальна імплантологія. Харків «Контраст», 2009. 292 с.
21. Матиас Прокоп, Михаэль Галански. Спиральная и многослойная компьютерная томография, в 2 томах. М., Мединформ. 2006.
22. Michael Miloro, G.E. Ghali, Peter E. Larsen, Peter D. Waite. Oral and maxillo-facial surgery, second edition. BC Decker Inc Hamilton, London. 2004.
23. Атлас пластической хирургии лица и шеи / Под ред. проф.Ф.М.Хитрова. - М.: Медицина, 1984 - 204 с.
24. Соколова Л.І., О.А. Мяловицька О.А., Ілляш Т.І. Неврологія з нейростоматологією. Медицина, 2018. 127 с.
25. Щелепно-лицьова хірургія екстремальних ситуацій / [Б.М. Горішний, О.В. Рибалов, Л.М. Саяпіна]. 2000. Полтава. 221 с.

Допоміжна література

1. Невідкладні стани у стоматологічній практиці: навчальний посібник (ВНЗ IV р. а.) / І.М. Скрипник, П.М. Скрипников, Л.Я. Богашова, О.Ф. Гопко. 2-е вид., випр. 2017. 224 с.
2. Кононенко Ю. Г. Купновицька І. Г. Невідкладні стани на амбулаторному прийомі у стоматолога – Вінниця, Новая книга, 2017. 288 с.
3. Медицина надзвичайних ситуацій. Організація надання першої медичної допомоги: навчальний посібник (ВНЗ II—IV р. а.) / В.С. Тарасюк, М.В. Матвійчук, В.В. Паламар та ін.; за ред. В.С. Тарасюка. 4-е вид., випр. 2017. 528с.
4. Хірургічні етапи дентальної імплантації (Базовий курс) : навчальний посібник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних закладів IV рівня акредитації / Аветіков Д.С., Криничко Л.Р., Ставицький С.О.. ВДНЗУ «УМСА». Полтава: 2016. 108 с.
5. Оперативна хірургія і топографічна анатомія; за ред. К.І.Кульчицького. К., 1994. 464 с.
6. Заболевания пародонта: Атлас: учеб. пособие для студентов мед. вузов /Н.Ф.Данилевский, Е.А.Магид, Н.А.Мухин, В.Ю. Миликевич.М.: Медицина, 1993.320 с.
7. Пластическая хирургия мягких тканей полости рта. / Под ред. Джованни Зуккелли-М.: Азбука, 2014. 816 с.
8. Топографічна анатомія і оперативна хірургія голови та шиї О. М. Проніної. - Вінниця :Нова Книга, 2016. 350 с.
9. Маланчук В.А., Маммедов Э.А. Непосредственная дентальная имплантация. К., 2008. 157 с.
10. Маланчук В.О., Чепурний Ю.В. Травматичні пошкодження орбіти і слъзовідвідних шляхів. Біла церква: ПАТ «Білоцерківська книжкова фабрика», 2014. 176 с.
11. Маланчук В.О., Крищук М.Г., Копчак А.В. Імітаційне компютерне моделювання в щелепно-лицевій хірургії. К.: Видавничий дім «Асканія», 2013. 231 с.
12. Маланчук В.О., Копчак А.В. Доброякісні пухлини та пухлиноподібні ураження щелепно-лицевої ділянки та шиї / Навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Асканія», 2008. 320 с.
13. Захворювання СНЩС: клініка, діагностика і принципи лікування / [С.І. Черкашин] 2014. Тернопіль. 147 с.
14. Косметична отопластика з врахуванням біомеханіки шкіри : Навчальний посібник /Аветіков Д.С., Стебловський Д.В., Локес К.П., Резвіна К.Ю. Полтава. 2020. 108 с.
15. Інтраопераційна профілактика утворення патологічних рубців шкіри в різних ділянках обличчя та шиї : Монографія / Аветіков Д.С., Соколов В.М., Лоза Х.О. Полтава, 2018.156 с.
16. Клініко-морфологічне та біомеханічне обґрунтування методик підйому та мобілізації шкірно-жирових клаптів у соскоподібній ділянці : Монографія / Аветіков Д.С., Соколов В.М., Стебловський Д.В. Полтава, 2018. 171.
17. Нижня ритидектомія з врахуванням біомеханіки шкіри : Навчальний посібник / Аветіков Д.С., Стебловський Д.В., Локес К.П., Попович І.Ю. Полтава, 2021. 96 с.
18. Шувалов С.М. Заболевания и функциональные нарушения височно-нижнечелюстного сустава у детей и взрослых. Анатомическое строение сустава, функциональные особенности, клиника, диагностика, лечение. Винница КНИГА-ВЕГА, 2012.45 с.
19. Компресійно-дислокаційна м'язово-суглобова дисфункція скронево-нижньощелепних суглобів. Диференційна діагностика. Лікування / О.В. Рибалов, П.І. Яценко, О.І. Яценко, П.О. Москаленко ; МОЗ України, УМСА. - Полтава : АСМІ, 2019. - 111 с.
20. Рузін Г.П., Дмитрієва А.А., Стоян О.Ю. Хірургічна стоматологія в схемах і таблицях: Навч.посібник. 2-е вид., доправ. і доп. Вінниця, 2007.112 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

21. <https://new.meduniv.lviv.ua/kafedry/kafedra-hirurgichnoyi-stomatologiyi-ta-shhelepnolytsevoyi-hirurgiyi/>

22. <https://hirstom.pdmu.edu.ua/>
23. <https://stomat.bsmu.edu.ua/home>
24. www.ncbi.nih.gov/pubmed

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібно підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібно підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібно підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібно підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)